

BUITEN

14^E JAARGANG N^O. 4

ZATERDAG 24 JANUARI 1920.

Foto C. Steenbergh.

DE NIEUWE GRACHT TE UTRECHT.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE NIEUWE GRACHT TE UTRECHT, ILL.	BLZ. 37
KINDEREN DER ZEE (4), NAAR HET ENGELSCHE VAN H. DE VERE STACPOLE	„ 38
WINTER (GEDICHT), DOOR DE R.	„ 39
BLOEMENPRACHT, DOOR PH. A. M., GEÏLLUSTREERD. BLZ. 40—44	„ 40—44
GENEZING, DOOR MARIE VAN KAMPEN	BLZ. 42
HET HUIS „IN DE STEENROTSE” TE MIDDELBURG, DOOR DR. W. S. UNGER, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 45—47
EEN OUD TWENTSCH DANSLIEDJE, DOOR DE R.	BLZ. 45
JAPANSCH SPREEKWOORDEN, DOOR DE R.	„ 46
„KID”, (GESCHIEDENIS VAN EEN HOND), UIT HET ENGELSCHE VAN RICHARD HARDING DAVIS, VERTAALD DOOR S. J. BARENTZ-SCHÖNBERG	„ 47
HET HUIS „DE OLIPHANT” AAN DE NIEUWE SLUIS NABIJ HEENVLIET, ILLUSTRATIE	„ 48
NOG EENS HET VAN LOOSEN-HUIS TE ENKHUIZEN	„ 48

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toeroeping: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff -AMSTERDAM-

KINDEREN DER ZEE.

4) Naar het Engelsch van H. de Vere Stacpoole.

BOEK I.

DE VROUW OP HET STRAND.

HOOFDSTUK IV.

DE BOUQUET BLOEMEN.

HIJ wendde zich om en deed alsof hij hen niet bespeurde. Toen hij zich omdraaide had hij het volle gezicht op de kust en op Kaap Noto, waar deze zich uitstrekt in de zee, welke haar scheidt van het verderaf gelegen eiland Sado.

Het was na twaalfen, en in de warm-blaauwe atmosfeer scheen het alsof de zee zich niet uitstreckte tot den gezichtseinder, doch zich ergens verloor in een wazig blauwen nevel, geboren uit zee en hemel.

In de verte lag de „President Girling” welke niet van haar plaats week, vechtend tegen de strooming door bij tusschenpoozen een slag met haar schroef te geven.

De bakens ten Noorden en Zuiden van haar waren eveneens duidelijk zichtbaar, met hun vurig rood tegen het blauw der omgeving. Op de kust zag hij de bemanning en de werklieden bezig met de zandgravingen.

Toen keerde hij zich weër naar den pool. Hij zag de talrijke hoofden der zwemsters, en allen zwommen met krachtige slagen in zijn richting.

Zij maakten geen enkel geluid en dit onheilspellende feit deed hem ernstig over zijn positie nadenken, daar hij geheel alleen en ver buiten het bereik was zijner metgezellen. Verbeeld je dat ze hem eens in het water zouden trekken en onderdompelen! Hij wist dat, indien zij dit wilden, tegenstand nutteloos zou zijn en dat hij zich hierover tot aan zijn dood zou schamen. Terugkeeren was echter een onmogelijkheid. Wegloopen voor een troep vrouwen — dat nooit!

Bovendien was het nu ook te laat, want indien zij beslist zooiets wilden doen, zouden zij hem toch over de rotsen achtervolgen.

Hij bleef staan en merkte op, dat toen zij dichterbij kwamen, zij het water in beroering hielden, zoodat de bewegelijke oppervlakte als sluier diende voor hun onder water zijnde vormen. Toen zij zeer dicht bij hem waren, op een riemlengte afstands ongeveer, begon het lawaai. Hij kon wel geen woord verstaan

van hetgeen zij zeiden, doch begreep best wat zij bedoelden.

De vrouwen hebben over de geheele wereld twee wijzen van denken, alléén en „en masse.” Een groep vrouwen zal altijd een enkelen vertegenwoordiger van het mannelijk geslacht bespotten en criticiseeren, waartegen zij alleen niets zouden durven beweren.

Ericsson wist dit bij intuïtie, en het gaf hem kracht tegen de spottelij en het gehoon van de school in het water, die, niet-tegenstaande het lawaai en de wijze waarop zij het water om zich heen liet spatten, zich bewoog met de sierlijkheid, zeehonden eigen.

Hij stond daar eenige oogenblikken volkomen stil, als onkundig van hunne tegenwoordigheid.

Hij wist dat hij veilig was.

Zij durfden het water niet verlaten, om de eenvoudige reden dat zij niets aanhadden, en alhoewel het zachte, glimlachende Japansche meisje van de oude school niet veel om naaktheid geeft, hadden deze brutalen, vreemd genoeg, bezwaren er tegen, en hij merkte dit dadelijk aan de manier waarop zij op het water bleven slaan.

Toen lachte hij.

Het meisje dat hij met de hand had rondgeslingerd, was niet bij degenen die hem aanvielen; zij zwom apart van de anderen, zacht glijdend als een zeehond; haar oogen waren op hem gericht — groote, bruine oogen als die van een zeehond.

Bijna vergat hij den schreeuwenden zwerm aan zijn voeten. In een seconde was hij vuur en vlam. Het was alsof de kleine liefdegod, op de rotsen zittend, zijn boog had gespannen.

Haastig trad hij terug om een der vrouwen te ontgaan, die, gebruikmakend van zijn verdeelden aandacht, brutaal naar hem toe was gezwommen, om zoo goed en zoo kwaad als het ging, zijn voet te grijpen. Daarop blies hij den aftocht, doch hield telkens even op om naar het meisje te zien.

Toen hij het land dat achter de rotsen lag, bereikte en haar niet meer kon bespeuren, sloeg hij den weg in door het dorp naar de kust, waar zich de anderen bevonden. Tusschen twee huizen van het gehucht groeiden in het wild, zoodat een ieder ze kon plukken, prachtige madelieven, gelijkend op margariten, maar dan veel grooter. Hij plukte er een twaalfstal en toen hij haar huisje voorbij kwam trad hij binnen en legde zijn bouquetje op den grond bij de hibachi. Vervolgens vervoegde hij zich bij de werklieden.

Deze hadden een loopgraaf gegraven in het zand, dat over het kustende lag van den kabel, en nu begonnen de kabelmannen met het fijnere werk, hetwelk bestond in het ophalen uit de zandbedding van deze laatste.

Een bijzonder soort van schelpdier, dat slechts voorkomt op de Notokust, had, niettegenstaande alle genomen voorzorgsmaatregelen, zijn boor gedreven in het omhulsel.

Thordursson, die er bij was, moest een groot stuk wegsnijden en er een nieuw tusschenlasschen.

Er verliepen twee uren alvorens dit klaar was en nog eens twee uren voor de kabel was ingegraven.

Eerst toen de zon was ondergegaan was het werk voltooid, waarna zij de Japansche beambten de hand drukten en zich naar het schip begaven.

Vóór hij heenging, keek Ericsson nog eens rond of hij zijn aanbedene niet zag, maar de kust bleef verlaten en van het dorp was niets te bespeuren dan de daken en eenige rookpluimpjes hier en daar, als teeken dat de bewoners waarschijnlijk bezig waren hun avondeten te bereiden.

Er was bijna iets angstwekkends in de stilte van dit oord, in die groote stilte welke over de huizen lag, waarin toch de luidruchtige vrouwen woonden die hem nog kort van tevoren met water hadden gegooid, hem hadden toegeschreeuwd en bespot.

Alvorens in de boot te stappen, nam hij den jongen Japanner die hem het dorp had laten zien, even terzijde.

„Zeg aan het meisje als je haar ziet, dat ik haar niet kan vergeten”, sprak Ericsson.

De ander lachte.

„Ik zal het haar zeggen, maar als ik je een raad geven mag, denk dan liever niet meer aan haar. Die vrouwen zullen je vast en zeker een poets bakken.”

„Mij een poets bakken?”

„Het zijn rare menschen, je hebt zelf kunnen zien hoe zij hun eigen mannen behandelen. Ik weet dat zij er vreemdclingen leelijk hebben laten inloopen.”

„O, daar zal ik wel voor oppassen,” zeide Ericsson.

Hij had een oude IJslandsche koperen tabaksdoos bij zich. De Japanner had haar dien middag bewonderd; nu nam Ericsson haar uit zijn zak en bood haar zijn nieuwen vriend aan. Het geschiedde niet om hem gunstiger jegens hem te stemmen, maar als eenvoudig geschenk. Het werd ook zoo opgevat en aangenomen.

Hetgeen dezen man zoo aantrekkelijk maakte, was de gave welke hij bezat om vrienden te maken van de mannen, zoowel als bij de vrouwen liefde op te wekken; en deze macht lag in het feit, dat hij het meende wanneer hij vriendelijk was voor anderen. Het was evenzeer waar dat hij zijn vrienden vaak vergat als hij hen niet meer zag, maar wel kan men zeggen dat hij heel blijde was hen weër te zien, wanneer hij hen weër eens ontmoette.

Over Korea lag een wolk, roze getint als de veer van een flamingo, en toen zij naar het schip roeiden, omving hen de duisternis der aarde en aan den hemel vertoonden zich de eerste, zwak schitterende sterren.

Bij aankomst werden van het schip de touwen neêrgelaten, de takels bevestigd en de boot met haar bemanning uit het water opgeheven; onder het geratel van het windas zwenkte deze omhoog tot zij zich op één lijn bevond met de verschansing. Terwijl Ericsson op het dek sprong, sloeg hij nog een laatsten blik op de kust.

HOOFDSTUK V.

SKARSTÖD AAN DE BREIDIFJORD.

Het was na het avondeten en eenigen van de kabelmannen zaten op den boeg te rooken en te praten met de bemanning.

De „President Girling,” zeer langzaam voortstoomend, volgde een bepaalde route tusschen de bakens en zij zou deze vaart den geheelen nacht volhouden, tot zij bij het aanbreken van den dageraad aan het ophalen zou beginnen van het andere einde van den gebroken kabel.

Van het dek af kon men de lichten zien op de kust, eenige onbewegelijk, andere heen en weer gaand als glimwormen, en op het water de lampen der twee bakens en van den kabelboei die hun geelachtig schijnsel verspreidden over de golven.

Millioenen sterren bedekten den hemel en over de heuvels van Japan kondigde een bleeke schijn het opkomen aan van de groote witte lamp: de maan.

De nacht was windstil en drukkend en zoo volmaakt geluidloos, dat men tijdens een leemte in het gesprek het kabbelende boegwater van het zich langzaam voortbewegende schip kon hooren.

De gesprekken van zeelieden zijn altijd belangwekkend. Tusschen de geteerde wanden van den bak kunt ge soms de vreemdste discussies hooren, want verstand is niet eigen aan een bepaald volk en ook vindt men het niet alleen aan universiteiten.

De Zweedsche, Noorsche en Deensche zeelieden zijn misschien de meest welopgevoeden en ontwikkelden, doch de IJslanders zijn in dit opzicht haast een ieder de baas. Magnuss was, zooals menig ander van zijn klasse, een dichter; ook bezat hij een grondige kennis van de Sagen.

Hij had verzen gemaakt, en was boven alles trotsch op één product, dat evengoed van voren naar achteren, als van achteren naar voren kon gelezen worden. Hij zeide dit altijd op als hij dronken was.

Magnuss had zoo'n eigenaardige natuur, dat de pen haar dienst weigert, evenals bij de beschrijving van een kwal.

Van hem kon men beweren dat hij in waarheid een levend raadsel was.

Soms verbaasde hij u door kleinzieligheid in de een of andere kleinigheid en dan weer door zijn edelmoedigheid in groote kwesties. Het hing er slechts van af, of de dichter of de visscher de overhand in hem had.

De dichter was in staat tot groote daden en gedachten, de visscher daarentegen tot lage en kleinzielige.

Hij bezat bovendien de eigenschap, zichzelf en zijn lot geheel objectief te kunnen beoordeelen en beschouwen alsof het een andere persoon gold.

Deze eigenschap werkte alleen bij hem in tijden van ongeluk. Eens, tijdens een schipbreuk, maakte hij uiterlijk onbewogen alle verschrikkingen mede. Het scheen hem toe, als beschouwde hij de tragedie van een ander, ieder onderdeel in zich opnemend, ieder ongemak scherp gevoelend, en toch vol belangstelling, als gold het een tooneelstuk.

Het groote egoïsme in zijn karakter woog op tegen een even groot fatalisme. Het is mogelijk, dat dit fatalisme, gevoegd bij een tintje helderziendheid, hem nauwer hechtte aan Ericsson door de zekerheid, dat hun beider levens innig saâm waren verbonden.

Hij had nu op een tros plaats genomen terwijl Ericsson en de anderen op den boeg luierden; zij spraken over kabels en het weêr, twee onderwerpen, die als altijd onuitputtelijk waren. Thordursson, de kabelsplitser en het „manusje-van-alles” voor de electricische aangelegenheden, was bezig zijn baantje te verwenschen en wilde dat hij zijns vader's beroep, het rooken van visch, had gekozen.

In het achterruim lagen drie honderd mijlen nieuwe kabel opgerold en het was één van Thordursson's vele bezigheden, tweemaal daags diens temperatuur op te nemen, als ware het een typhuspatiënt, en hem nauwkeurig tot in de kleinste bijzonderheden na te zien, als gold het een baby. Tweemaal per dag ook lieten de electriciens een stroom door hem loopen om zijn eventuele gebreken te toetsen en het scheen dat er een uur geleden een fout ontdekt was.

„En Pallander, de hoofdelectricien deed net voorkomen, of het mijn schuld was,” bromde Thordursson.

„Waar zit de fout?” vroeg Magnuss.

„Zeven mijlen van die verwenschte proefkamer,” antwoordde Thordursson, „ik zal er wel de halve nacht meê bezig zijn.” Hij vloekte zachtjes voor zich heen, en spuwde over de verschansing in het door het maanlicht verlichte water.

De maan was nu boven de heuvelen van Hondo gerezen, grootsch, opwaarts stijgende als een ballon, tegengehouden door een teer, dun wolkje en eenigszins gelijkend op een lampion; Japan lag daaronder, van de onduidelijke kustlijn tot de Asama Sama bergen.

Toen kwam Magnuss los. De drukkend zwoele nacht, en de gedachte dat Korea daarginds en IJsland zoo vele duizenden mijlen ver lag, had hem plotseling een aanval van heimwee gegeven, een verlangen naar het Noorden.

„Aie,” zei hij „ik zou een maand van het salaris en mijn kans op

een premie willen geven voor het gezicht op Vik en Vest mannaeyjar en Fuglasker, eenzaam in de zee staande. Maar dit zal mijn laatste reis wezen. Ik wil niets meer met kabels te maken hebben. Ik ben van plan mijn oom te gaan helpen bij het rooken van de visch.”

„Waar zei je ook weer, dat je vandaan kwam?” vroeg een der Deensche zeelieden.

„Bij Skarsstöd op de westkust aan de Breidifjord, waar de Flóka in zee uitmondt,” antwoordde Magnuss, sprekend als iemand in een droom.

„Ik ben in Skarsstöd geweest,” zeide Thordursson. „Vier jaar geleden was ik er met de „Ceres” om een paar zaakjes op te knappen aan het telefoonnet. Ja, het is een mooie kust en de Flóka een prachtrivier voor de zalmvisscherij.”

„Heb je dan misschien toen je in Skarsstöd was, mijn oom Stephan Gunarsson gesproken? Van hem hoort een mijl van het Flóka vischwater, en zijn huis wordt algemeen beschouwd als het mooiste in Skarsstöd.”

„Gunarsson? Zeker, een groote man met een knappe dochter.” „Schwalla,” zei Magnuss op tevreden toon. „Ja, zoo ziet hij er uit, zij is mijn nicht.”

„Zoo, is zij dat? Wel, zij is het knapste meisje van IJsland, tenminste zij beloofde het te worden, en hij bezit de visscherij? Is de zalm daar goed?”

„Uitstekend, wanneer zij geen slecht jaar hebben, en dat komt zelden voor, niet éénmaal in tien jaar tijds.”

„Als ik genoeg geld heb opgespaard, ga ik hem uit de zaak koopen. En dan ga ik me daar vestigen.”

„Ik doe met je mee,” sprak Ericsson op schertsenden toon. Hij had wat op den boeg liggen luieren en zonder er bepaald op te letten, toch geluisterd naar het gesprek der anderen. „Dan worden wij compagnons. Is de kabeljauwvisscherij ook goed?”

„Ik zou wel eens willen weten waar die beter was! Zeeforellen, haaien en kabeljauw, de beste uit IJsland. Dan komt de haring binnen, als een wind die blaast onder het water. Nou, twee handige mannen, met een beetje geld, zullen hun broodje best kunnen verdienen in de Breidifjord.”

Thordursson stond op. „Kom” zei hij, „ik moet aan mijn werk.”

Hij begaf zich naar achteren, de kabellieden met uitzondering van Ericsson, met zich medenemend. De bemanning ging naar het matrozenlogies, vanwaar men het zachte geluid van een viool kon hooren, door een hunner, Holgar Neilsson, bespeeld. Magnuss en Ericsson bleven alleen achter.

„Meende je dat?” vroeg Magnuss.

„Wat?” zei Ericsson.

„Om samen te werken.”

„O, dat! Dat weet 'k niet, ik zei 't zoo maar.”

„Wel, het zou zoo kwaad nog niet zijn, als je tenminste wat geld hadt, maar jij verdoet al je geld aan de vrouwen.”

„Ik — nou hou jij je mond maar; ik besteed het niet aan rum, oud drankorgel!”

Magnuss grinnikte.

„Rum is goedkoop genoeg, als je maar weet waar je hem moet koopen. Ik zou geld verkwisten! Neen — ik ben zoo zuinig. Dat ben ik altijd geweest. Weet je hoeveel geld ik heb op de Landsbank in Reikjawik? Drieduizend Kronur!”

„Jij?” vroeg Ericsson.

„Ja, ik. Sinds ik een jongen was, heb ik altijd gespaard, en het kabelwerk betaalt goed, en dan de premies nog enz. en geld brengt geld aan. Eén kronur op rente gezet als je vijftien jaar bent geworden, wordt twee kronur als je dertig bent.”

„En drie als je dood bent,” sprak Ericsson.

„Wel, het is beter met drie kronur te sterven, dan met niets.” Ericsson floot een deuntje, dat hij te Timor had opgepikt. Hij schonk bijna geen aandacht aan Magnuss, want hij dacht aan het meisje aan land en probeerde het probleem op te lossen hoe hij haar terug zou kunnen zien. (Wordt vervolgd).

WINTER.

Waar ik ook mijn oogen wende,
Weinig goud in 't gure west.
Looden wolken, grauwe ellende,
Kille wind is al wat rest.

Diep al zit de zon bedolven,
Storm, die oneindig loeit,
Doofde ze'in de regengolven,
Houdt ze'in 'n 't grauwe kot geboeid.

Gieren doen de woeste vlagen
Een lugub'ren doodenzang.
O, de doffe, doodsche dagen
Maken 't menschenleven bang!

En mijn wrokken moordt mijn klagen:
Zoo ik nù naar zon verlang!

Zon en Zomertij ten ende,
Weinig goud in 't gure west.
Waar ik ook mijn oogen wende,
Kille ellende al wat rest.

DE R.

VELD MET HERFSTSERINGEN OF VLAMBLOEMEN OP DE KWEKERIJ „MOERHEIM“.

BLOEMENPRACHT.

PER fiets ging het Overijsel's achterland in. Op den Meppeler straatweg vroolijk gesnap van na afloop der Zwolsche markt huiswaarts keerende Staphorster boerinetjes, de oogen glunderend tusschen de zilverschittering der grappig smalle oorijzers, welke het hoofd zijdelings schijnen samen te drukken en aan het gelaat een uitdrukking geven alsof de draagster steeds verbaasd de wereld inkijkt. Dan de weg langs het Lichtmiskanaal, 6 K.M., kaarsrecht als getrokken langs een liniaal. In het voorjaar houden in de eindeloos vlakke weilanden ter weerszijden van dezen weg de kemmaantjes hun interessante tournooien, thans is het in den Augustusmiddag stil in de vogelenwereld en laat alleen de wijsgeerige Kievit nu en dan zijn „oewiet“ hooren. Maar langs den weg trekt iets anders het oog. Dat zijn de duizenden steenanjertjes, het bloempje van het Overijselsche Vechtdal met zijn frischroode bloemhoofdjes, dat zijn de groepen blauwe grasklokjes, de prachtige pollen sedum purpureum, het wit van duizendblad, het vlammeend geel van boerenwormkruid en Jacobskruiskruid, het lichte geel van vlasbek en al de verdere kleuren van den herfstbloeit die in zoo menig opzicht denken doet aan de weelde van de lente.

Dit alles groeit hier in kwistigen overvloed in het gras van de wegbermen. Waarom ook niet? Kinderhandjes om al dat moois te plukken zijn hier niet, want de weg is eenzaam. Eenzaam en... eentonig, ondanks al die bloemenpracht, want 6000 M. lijnrechte weg worden tenslotte zelfs den wielrijder te machtig.

Doch eindelijk zijn we aan het einde en nu gaat het rechts af, langs de Dedemsvaart. De Dedemsvaart is gegraven in den tijd toen Overijsel's achterland nog een woestijn en wildernis was, waar de slechte waterafvoer eidelooze moerassen in het leven had geroepen, die eeuwen lang de cultuur hadden tegengehouden. Dwars door die woestijn is toen het kanaal gegraven, dat de streek ontsluiten zou, dat afvoer van het veen mogelijk zou maken en ontwatering van het land, het kanaal dat evenals een spoorlijn in Afrika, door de beschaving op den voet gevolgd werd. Dit alles is al lang geleden en thans gaat de Dedemsvaart door een welvarende streek met flinke boerderijen, door weilanden met welgedaan vee, thans loopt het langs boomgaarden met roodwangige appels, langs fabrieken en molens en zelf draagt het tal van tjalken en pramen met wijd uitstaande zeilen en wordt het doorkliefd door nijdig puffende motorbootjes. Maar toch, al is er veel veranderd langs de Dedemsvaart, toch nadert hier en daar de hei nog dicht tot het kanaal als een herinnering aan wat eenmaal was. Nog iets herinnert aan dien vroegeren tijd, n.l. de hopelooze rechtheid van het kanaal.

Noemden we den weg langs het Lichtmiskanaal reeds eentonig omdat hij over 6 K.M. geen enkel bochtje vertoont, wat zullen we dan zeggen van de Dedemsvaart met zijn rechte einden van soms meer dan 10 K.M., waar de eenige afwisseling hierin bestaat, dat de weg nu eens den linker kanaaloever volgt, dan weer den rechter.

Tien, vijftien K.M., waren we zoo voort gepeddeld, de vijftien waren er 20 geworden, de 20 ongeveer 30, toen kwam de verrassing: „Moerheim“ zagen we staan bij den ingang tot een der villa's en deze naam riep herinneringen bij ons wakker aan een prachtige bloemencollectie, voor kort op een natuurhistorische tentoonstelling bewonderd. Op den omslag van een katalogus, welke ons bij die gelegenheid in de hand werd gedrukt, had ons het volgende zinnetje getroffen: „Steeds ben ik bereid belangstellenden op mijn kwekerijen, die een bezichtiging ten volle waard zijn, rond te leiden“. Waarom den eigenaar niet aan zijn woord gehouden? Dertig K.M. hadden we er op zitten, en dus... Welnu, we hebben ze bezichtigd, d.w.z. we hebben onder deskundig geleide van den eigenaar, in flinken pas drie uren rondgewandeld door de kwekerijen en toen hadden we een overzicht, een vluchtig overzicht van drie der vier kwekerijen. Want daar in 't Overijselsch achterland, verscholen in dien uithoek van ons land in de voormalige veenkolonie aan de Dedemsvaart, is een groote kwekerij, wellicht de grootste kwekerij van vaste planten in Europa. Zooiets daar te vinden was een verrassing en de nadere kennismaking met de inrichting was van dien aard, dat wij er hier iets van vertellen willen.

Eerst iets over het ontstaan van deze kwekerij. De eigenaar, de heer B. Ruys, had reeds als jongen van 10 jaar een aangeboren liefde voor bloemen en zijn ideaal was toen al: kweker te worden. In 1888 is hij werkelijk heel in 't klein begonnen en reeds het volgende jaar gaf hij een zelf geschreven prijscourantje uit. In 1890 verscheen de eerste gedrukte prijscourant, waarin louter zaden werden aangeboden en als vaste planten alleen... aardbeien. Het volgend jaar was die rubriek vaste planten weer wat uitgebreider, toen verschenen er ook al Delphiniums en Phlox in en sindsdien heeft men er zich meer en meer op het kweken van vaste planten toegelegd. Thans is de catalogus een boek van 120 blz., waarin b.v. 67 variëteiten van Delphiniums, 105 van Phlox worden aangeboden. Daarnaast legt men zich toe op het kweken van zaad, van vruchtstruiken, boomen en heesters, conifeeren, groenten, varens, enz.

Hoofdzaak vormen echter de bloeiende vaste planten, dat bleek

ons bij de rondwandeling door de kwekerijen. Velden van rood en geel, van wit en blauw of wel van al die kleuren in bonte mengeling dooreen, wisselen elkaar af en doen denken aan de beroemde bollenvelden van de streek tusschen Haarlem en Leiden. Zoete geuren, welke nu eens herinneren aan honig, dan weer aan vanille, doch waarvoor onze taal in de meeste gevallen geen juiste definitie kent, worden voortgedragen door den wind en lokken de bijtjes, de hommels, de vlinders en al de andere insecten, die op de bloemen banketteeren. En die bloemen zelf! Men zou rond willen zwerven door deze velden, waar het zoo lichtig loopen is op den zacht veerenden veengrond, neer willen hurken bij deze bloem en bij die en die, stil willen staren in de geheimzinnige diepte van een fluweelen kelk waarin een dikke hommel onvervaard neerdaalt, of willen genieten van het speelsch gedoe der zweefvliegen op een vlakke schotelvormig uitgespreide bloemkroon, waar honigdruppels lokkend flonkeren en bundels meeldraden met stuifmeel beladen van uit het hart in alle richtingen uitstralen.

Doch wij hebben geen tijd om aldus van al dit schoons te genieten, wij kunnen er slechts een vluchtig overzicht van nemen. Daarbij denken wij onwillekeurig aan die andere bloemen, welke wij langs het Lichtmiskanaal bewonderden, aan het bescheiden steenanjertje, het aardige blauwe klokje en vele andere; wij vinden er hier de verwanten van terug, grooter, edeler, in eendloze verscheidenheid van vorm en kleur, soms zoozeer afwijkend van de wilde familieleden, dat alleen de naam ons de verwantschap toont. Loten zijn het van denzelfden stam, doch vreemdelingen van herkomst. China, Zuid-Afrika, Centraal-Azië, Amerika zijn het vaderland van vele dier vreemdelingen, anderen danken hun ontstaan aan de kweekerkunst van den mensch, die door het letten op kleine, schijnbaar onbetekenende afwijkingen, door het paren van verschillende variëteiten nieuwe vormen in het leven riep, die als een toevenaar uit kleine, onaanzienlijke bloemen wonderen schiep van vorm en kleur. Tijdens ons bezoek waren wij juist getuige van dit doelbewust ingrijpen van den mensch. Arbeiders waren bezig op dunne dennetwijgjes een edeler den te enten. Het ging zoo eenvoudig. Van het wilde dennenstammetje werd met een scherp mes een dun plakje over zekere lengte afgesneden, het daarop te enten twijgje werd eveneens glad afgesneden over ongeveer dezelfde lengte, de beide afgesneden vlakken werden zijdelings tegen elkaar gedrukt, een touwtje werd er omheen gewonden en de aldus behandelde plantjes gingen naar de broeikas. Daar in de vochtig warme temperatuur slaat het geënte twijgje aan, d. w. z. de sapstroom van den wilden onderstam splitst zich, richt zich ten deele ook naar het vreemde takje. Dit groeit samen met den onderstam en als de verbinding innig genoeg is, wordt het wilde dennetje juist boven de entplaats afgesneden. Het ging alles zoo eenvoudig, fabriekmatig bijna en toch, hoe geheimzinnig, hoe wonderbaar is dit eigenlijk.

Dat eenvoudige en in den grond toch zoo geheimzinnige ontmoeten wij telkens in een dergelijke kwekerij. Nu eens is het een bloem, gekweekt uit een plotseling ontstane afwijking, een z.g.n. sprongvariëteit, dan weer is het een den met naalden van afwijkende kleur, die temidden van een partij andere dennen ontdekt werd, een rietsoort met fraaie bonte bladeren, op geheimzinnige wijze ontstaan, een zuiver witte variëteit van een bloem tot nu toe slechts gekleurd bekend, enz. Met zulke eigenzinnige planten wordt voortgewerkt in de kwekerij, er wordt gezocht, gespeurd naar dergelijke afwijkingen en waar de natuur in gebreke blijft, tracht de kunst van den kweeker ze in het leven te roepen. Zoo is die oneindige verscheidenheid in kleur en vorm en afmeting ontstaan, waarin de oorspronkelijke stamvorm vaak verloren is gegaan. Zoo is het eenvoudige kweekersvak geworden tot een kunst, een wetenschap, welke werkt met de groote levensraadsels, zonder deze zelf te kennen, zooals de industrie werkt met electriciteit, waarvan de ware aard evenmin bekend is.

Naast deze aantrekkelijke zijde der kweekkunst is hier nog iets, wat een diepen indruk maakt, dat is de massa, de overweldigende hoeveelheid. Gaarne zouden wij in 't kort een overzicht

Foto C. Steenbergh.

HOEKJE MET GYPSOPHILA PANICULATA FLORE PLENO.

willen geven van al 't geen er zoal te bewonderen valt doch wij zien er geen kans toe.

Er is zoo overweldigend veel in deze kwekerij, dat wij slechts enkele grepen kunnen doen. In totaal beslaat zij een oppervlakte van 26 H.A. Voor een stedeling zegt dit weinig, daarom de volgende toelichting: 26 H.A. is 260.000 M2. en op 1 M2. kunnen in een kwekerij, waar alles mannetje aan mannetje staat, heel wat planten gekweekt worden. Ongeveer 1 H.A. is enkel beplant met Delphiniums in allerlei tinten van blauw, lila en paars, waartusschen de zuiver witte Delphinium hybr. Moerheimi, die in de kwekerij ontstaan is, zich trotsch verheft. Elders trekken de elegant overhangende bloemtrossen der Astilben het oog. Tal van variëteiten zijn in de kwekerij ontstaan. Daartoe zijn 20.000 zaailingen gewonnen, waarvan er een 20-tal zijn afgezonderd, die aan eenige prachtige variëteiten: Astilbe hybrida Betsy Cuperus, Jo Ophorst, Koning Albert e.a. het aanzijn schonken. In een volgend vak vragen de reusachtige bloempluimen van de Eremurus robustus, een forsche plant uit de Himalaya, die tot 3 M. hoog wordt, de aandacht, of wel de prachtige Stenanthium robustum, uit Amerika, die op een betrekkelijk kleine plant een geweldige bloemenmassa torst. Dan weer is het 't donker gloeiend rood in een der heggen, dat ons lokt. Daar klimt de Tropaeolum speciosum, een verwant van onze Oost-Indische kers, omhoog in een haag en zet met zijn vurig rood als 't ware heele plekken in vlam en gloed. In de afdeling der Phloxen is de kleurenmassa soms zoo fel, dat het staren over het veld met bloemen duizelig maakt. Wat er met deze ouderwetsche bloemen door oordeelkundig kweeken te bereiken, wordt hier aangetoond.

Zoo zouden wij voort kunnen gaan met onze opsomming, wij zouden kunnen vertellen van de grootbloemige Romney's, van de fijne, voor bouquets zoo geschikte Gypsophila's, van tal-

VELD MET OVERBLIJVENDE MARGARIETEN.

looze soorten Primula's, waaronder b.v. de prachtig Primula Moerheimi die bloeit in alle denkbare kleurschakeeringen van geel, oranje, rood, rose en violet. Ook zouden we dan moeten noemen de velden met blauwe coniferen, allen ontstaan uit die eene prachtige Picea pungens Moerheimi, welke tot in het binnenste zijner vertakkingen den zonderlingen blauwen gloed vertoont, verder zouden we niet mogen vergeten de rots- en schaduwplanten, het border met zijn massa planten, die het heele jaar door in allerlei kleuren en tinten te stralen staan.

Maar één ding willen wij nog vermelden, dat is de rozenkwekerij. Daar op het zonnige veld staan 75000 rozenstruiken in bloei, daar geuren de prachtigste soorten naast de eenvoudigste roosjes, zoodat het is alsof we in een feëntuin wandelen.

En voor wie is nu al die schoonheid bestemd? Vóór den oorlog voor heel de wereld, want bijna alle landen betrokken uit deze kwekerij planten. De oorlog bracht daarin verandering en thans zijn voor de kleurige flora-kinderen alle grenzen gesloten behalve die van Scandinavië, Denemarken en Zwitserland. Vooral dat Amerika den invoer verbodt onder het argument dat men plantenziekten wilde weren, was een zware slag, doch men is dien te boven gekomen. Het buitenlandsch afzetgebied, voor zoover nog aanwezig, wordt krachtig bewerkt en daarnaast wordt ook het eigen land niet vergeten. Voor dit laatste is een afdeling tuin-architectuur aan de kwekerij verbonden onder leiding van den heer J. W. M. Sluiter, terwijl het wetenschappelijk gedeelte, d.w.z. het winnen van nieuwe variëteiten — waarvoor een eigen proeftuin aanwezig is — onder leiding staat van den heer F. L. Rutgers. Zoo heeft men zich aan weten te passen aan de gewijzigde omstandigheden en wacht men geduldig op meer normale tijden, wanneer de oog bekorende en zinnenstrelende flora-kinderen, in de kwekerijen saâm gebracht uit alle landen der wereld, in edeler vorm en gestalte weer uit kunnen gezonden worden tot alle landen der wereld.

PH. A. M.

Genezing

NADAT ze aan de bel had getrokken en ze 't klingelend geluid achter de groene deur in de gang hoorde, ging een rilling van angst over haar lichaam. Kon ze maar weer weg gaan; ze voelde zich zoo beklemd, zoo angstig; daar voelde ze weer die pijn, dat hevige steken aan hare oogen; nee, ze moest blijven wachten. 't Was het spreekuur voor minvermogenen, ze kon misschien weer beter worden; ze had zoo'n pijn, de tranen liepen haar langs de wangen.

De deur werd geopend; een keurig dienstmeisje verscheen in de opening.

„Dokter heeft een patiënt; kom maar binnen in de gang, hier op de bank; daar moet je je beurt afwachten.”

Weg was 't meisje. 't Vrouwtje nam plaats naast een jongen met een verband om zijn hoofd en verderop, ook op de bank, zat Dirk Jan, maar ze zag haar neef niet; haar oogen staken pijnlijk en door het tranen kon ze niemand onderscheiden.

„Hè Jenne, wat hei nou? Moj ook naar den dokter? Ik zelv'ers mut nog altijd met mein hand 'eholpen worren.” Tegelijkertijd toonde hij een vreeselijk ontstoken hand, waarvan hij 't windsel los maakte.

Jenne zag 't niet; haar oogen staken, staken; ze drukte den zakdoek er tegen.

„Mien oogen! Ik kan haast niks meer zien.”

„Je bent ook temet tachtig; dan hei niet veul meer te commandeeren.”

't Eleertische belletje rinkelde; 't was de beurt van Dirk Jan, en Jenne wachtte angstig af, wat er gebeuren zou.

Na een tijdje rinkelde 't schelletje weer en zat Jenne alleen. Nu zou zij aan de beurt komen; haar hart klopte, zoo bang was ze; de dokter zou 't weer beter maken; die pijn toch! — Weer 't rinkelend geluid en Jenne stond op; ze was heelemaal „beduusd”. Waar moest ze heen?

„Zoo, vrouw Reusing, geef me maar een hand,” hoorde ze en tegelijk vatte dokter haar bij de hand. „Laat maar eens kijken, 't komt alles terecht; ga zitten, zoo, zoo'n vreeselijke pijn?”

Jenne werd 't al wat beter te moede. Ze vertelde lang, hoe 't eerst was gekomen, hoe 't al slimmer en slimmer werd en nu die pijn aan 't rechter oog:

„Mieneer, ie kunt 'et toch weer beter maken?” vroeg ze. „Ik worre toch niet blind?”

„Nee, vrouw Reusing, nee 't is niets; maak je maar niet ongerust.”

't Onderzoek duurde lang. Jenne zat in spanning.

„'t Is niets, 't komt weer terecht”. Maar ze moest zoo gauw mogelijk naar den oogarts in de stad gaan; „ik zal je een brief meegeven; kom dien morgen, als je naar den trein gaat, even aanhalen. Je moet niet lang wachten, niet zuimen; dan komt alles terecht.”

Vriendelijk bracht de arts Jenne naar de deur. Aan 't eind van de laan, den weg rechtsom, over den spoordijk, 't derde huisje, daar woonde vrouw Reusing. Ze sukkelde voort, pijnlijk telkens haar tranen wegvegende. Dicht bij 't huis hoorde ze de sik blèren. „'t Beest most gruuu hebben en Kloas is niet thuis; gelukkig, 't is toch goed volk. Van hie wark altied nog op de Havezate; 't is toch goed volk. Ze stapte wat harder. 't noajoar was ie d'r al veertig jaar 'ewest. Ze stapte wat harder. „De cerpels mosten ook oppezet; de tied gonk zoo gauw umme. . .”

Die piene, die piene! en weer nam ze haar zakdoek. 't Was snikheet; de zon stond hoog en de korenvelden langs 't weggetje lieten geen zuchtje door. De spoordijk nu nog over; ze-zag 't wit van 't huisje, dat de zon weerkaatste, het fel roode dak en de heg met in 't midden de opening. — het keien straatje, dat van de heg naar de deur liep, — de pomp, die bezijden op 't bleekveldje stond en 't bloemenhofje aan den overkant van 't straatje, waar de leeuwenbekken, anjelieren en goudsbloemen slap gebogen stonden van de hitte. De klompen klotsten haastig over de keien. Den sleutel had ze onder een steen bij de pomp gelegd; gejaagd pakte ze hem op en ontsloot de deur. Opeens, nu ze binnen was, overviel haar een moeheid; ze moest even gaan zitten aan de tafel bij 't raam. De klok aan den wand tikte rustig en de vliegen zoemden door 't vertrekje, de zon scheen door de ruiten en bescheen de felroode geraniums op de vensterbank, een deur achter in 't vertrekje leidde naar 't schuurtje: de bedstee was zorgvuldig verstopt

achter de groene gordijnen naast de schuurdeur; 't fornuis stond onder de schouw tegenover het raam; aan beide zijden van 't raam flankten de linnenkast en de lafabel, met bovenop het mooie servies en de vazen met zilveren ballen. De muur hing vol prenten en plaatjes en 't kleine spiegelje helde sterk voorover boven de schouw; de stoelen aan drie zijden van de tafel. Vrouw Reusing zat op den eenigen stoel tegen den wand, onder de klok; ze wist niet, wat ze moest doen. De sik blèrde; dat geluid bracht haar weer tot handelen. De

sik moest groen hebben en de aardappels moesten opgezet. Ze stond op, haalde spaanders uit de schuur, maakte 't fornuis aan, hing de aardappelen over, maakte een azijnsaus, sneed groen voor de sik en legde 't in de ruif in 't stalletje.

„Dag Opoe.”

„Dag kiend, goat is an Môder vroagen, of ze hier kump en vraag of Voader ook mee kump, ik wol is wat vroagen, ik wete niet wa'k mut. Hier kiend, hei een steek; loop noel!” En 't meisje keerde zich om en liep over de keien van 't smalle straatje, langs de pomp, naar de opening van de heg, haar klompjes klikten op de keien, haar roode schortje plekte fel in 't zonlicht tegen 't groen van 't beekje. Toen ze door 't hegje gegaan was, piepte haar vlasblond hoofdje daarboven uit; ze liep hard voort. Grootmoeder leek zoo raar; Moeder moest maar gauw komen; Opoe had zoo gekke oogen; ze was blij, dat ze weer weg kon gaan.

Moeder kwam. Vader zou ook komen, als hij van 't werk kwam. Grootmoeder deed 't verhaal van haar gang naar den dokter en „noe most Rieke 't moar zeggen: wat noe?” En Rieke zei: „Wat za'k oe zeggen?” Ze vond het „slim”. Rieke zei: „Ie mut et zelv'ers wèten.”

En Rieke's baas kwam en 't verhaal werd ook hem gedaan, maar ook hij wist geen raad: „Wat zullen wie d'r van zeggen”, zei Rieke's baas.

En Grootvader kwam thuis, moe en afgesloofd, bruin, mager, hoeks gebogen, een model voor Millet. 't Was een toer hem alles te beschreeuwen. De oude ging aan tafel zitten; zijn rechterhand hield de oorschelp naar voren, zijn bestoppelde kin vooruitgestoken, van de tabak, zijn schrale lichaam tegen de tafel geleund. Grootvader wist ook geen raad; hij schudde zijn hoofd; hij kon er niet bij. Hare oogen deden zoo'n pijn, zoo'n vreeselijke pijn.

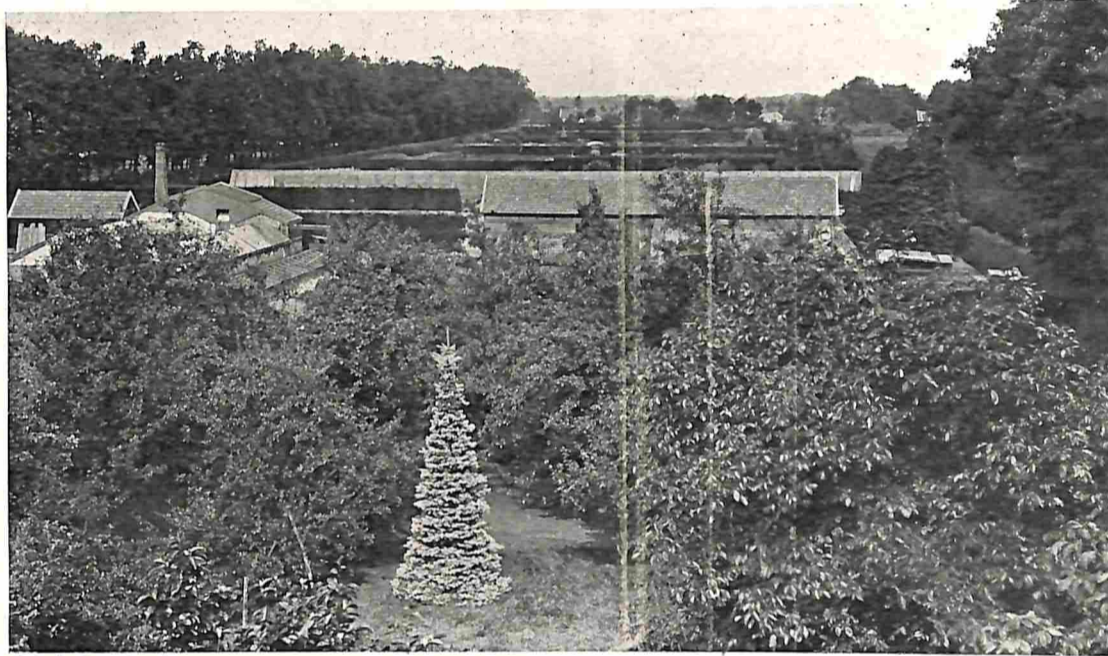

foto C. Steenbergh.

BLOEMENPRACHT.

OVERZICHT VAN EEN GEDEELTE DER KWEKERIJ „MOERHEIM”.

Wat moest ze toch doen? Zoo zaten ze met z'n vieren om de tafel. De kokende aardappels deden het deksel van den pot op en neer dansen, het zoute water siste over de kachel.

„Wie mut eten; kom Kloas! Joa Môder, ie mut et wêten, ie zult d'r wel hen mutten.”

En schoonzoon en dochter vertrokken: „Et ze met smaak!”

De aardappels schepte Grootmoeder op twee borden, de azijnsaus zette ze in 't pannetje op tafel. Ze bogen de oude hoofden en vouwden de rimpelige handen. 't Was stil; alleen de klok tikte en de vliegen gonsden. Om beurten doopten ze de aardappels in 't pannetje, ze aten zwijgend, tot de borden leeg waren; weer vouwden ze hunne handen en dankten. 't Was tijd voor 't werk; de goed geborgen pruim van voor 't maal werd weer in den mond gestoken en langzaam kwam de magere gestalte overeind. Bij de deur keerde hij zich nog even om en zeide met dofzachte stem:

„Morgen mut ie moar goan; ik kan mien best redden, de kleine deern kan de sik wel helpen en de eerpels koken; ie mut goan.”

Grootvader vertrok.

Jenne haalde 's morgens den brief bij dokter aan, Rieke zou met haar meegaan. „Moeder moest geen zorgen maken; de kleine deern gonk zoo noar der huus; 't dink was toch handig; ze kon gauw gaon dienen net as de andere deerns.

Grootmoeder liep gejaagd door. Die pijn, die pijn! Als het toch maar beter mocht worden! Angstig zat ze in den trein en Rieke vertelde aan de medereizigers het doel van de reis en 't slimme van 't geval.

„Zoo'n old minse!” en ieder vond het slim en vertelde ter be- moediging vreeselijke gevallen van blindheid, lamheid, kindsch- heid, als kwalen van den ouden dag, maar Grootmoeder hoorde 't niet; het bonsde in haar hoofd en haar oogen staken.

De dokter woonde in de eerste straat, dadelijk bij 't station. Dat wachten bij den dokter in zoo'n mooie kamer van de „groot- heid,” waar de „grootheid” zat in fluweelen stoelen, was voor haar een gebeurtenis.

Bij den ingang bleef ze staan; Rieke gaf haar een duwtje in den rug: „Alla Môder, we mut noar binnen,” en nadat ze beiden een tijd verlegen gestaan hadden, dicht bij de deur, vermande Rieke zich, bracht 't oudje naar een stoel, zette vlak daarnaast er een voor haar zelf en voorzichtig zetten zich beiden, een klein plekje van de fluweelen zitting innemend.

Daar kwam die angst weer. Wat zou er met haar gebeuren? Ze voelde van angst die pijn niet, maar dan klopte 't weer in haar hoofd, alsof er een hamer bonsde.—

In de wachtkamer met de patiënten was 't stil; 't ritselen van de tijdschriftbladen, zoo nu en dan een ongeduldige zucht, een zacht gefluister van twee mensen, die bij elkaar behoorden, het belletje, dat telkens rinkelde, het heengaan van een patiënt! 't Was Jenne alles zoo geheimzinnig, beangstigend en haar oogen staken en 't hoofd bonsde.

Eindelijk ging 't gerinkel voor haar. Rieke moest haar bij de hand nemen; ze was bang, de moed ontzook haar, denken kon ze niet meer, bevend liet ze zich door Rieke naar dokter's kamer leiden.

't Onderzoek bij den specialist duurde nog langer dan dat bij haar dokter van 't dorp. Grootmoeder wachtte, beklemd wat de uitspraak zou zijn. Zou ze blind worden? Zou dokter 't weer beter maken? Ze durfde niets vragen; ze zat na 't onderzoek in elkaar gedoken, — de handen, die haar zakdoek vasthielden, in haar schoot. Ze wachtte.....

„'t Is goed, dat je gekomen bent; alles kan nog terecht komen; die pijn zal weggaan; een kleine operatie moet je ondergaan; maak je maar niets ongerust en dan krijg je een kunstoo.” En vroolijk sprak de arts erover, hoe ze dan een mooi oudje zou zijn; in 't dorp zouden ze haar niet her- kennen. „Je moet nu maar blijven, ik zal even naar 't ziekenhuis om opnem- ing telefoneeren; maak je nu maar niets ongerust.”

Jenne begreep er niets van en zat als versuft te kijken. De arts telefoneerde, daarna vertelde dokter aan Rieke, dat haar Moeder terstond kon worden opge- nomen en dat Rieke Moeder maar moest wegbrengen.—

Vrouw Reusing lag op de groote zie- kenzaal, een verband om haar hoofd. Ze lag te luisteren naar de geluiden, die tot haar doordrongen. De warmte van de zon, die op haar bed scheen, voelde ze aan hare rimpelige handen; ze hoorde de zuster zacht praten en van bed tot bed gaan; dan soesde ze weer in; heerlijk, dat ze zoo lekker in haar bed lag en dat dokter verteld had, dat ze weer beter zou worden —; vaag dacht ze aan 't kunstoo, dat ze zou krijgen. 't Kwam alles terecht, had zuster juist nog verteld.

De dag ging voorbij, met al het vreemde van de voor haar zoo ongekende omge- ving; 't werd avond, de geluiden buiten op straat namen af; ze voelde de stilte van den nacht en hoorde de torenklokken uit verschillende wijken van de stad

Foto C. Steenberg.

BLOEMENPRACHT.
POTERIUM OBTUSATUM.

elkander hunne liederen toezingen. Slapen kon ze niet en langzaam kwam het gedruis van de stad die ontwaakte; de ratelende wielen van de karren, de trammen, die hun taak hervatten, 't gerinkel van de flesschen van de melkfabriek, de treinen, die stampend en stotend voorbij vlogen, 't geschreeuw van de venters op straat. De klokken hoorde ze niet meer, ze klonken zoo mooi in den nacht. Gelukkig, vanavond, als 't stil was, dan kwamen ze weer met haar zangen, als hielden ze de wacht over de slapende stad.

't Was Zondag, bezoekdag. De klok had nauwelijks het bezoek- uur aangekondigd, of de bezoekers kwamen de ziekenzaal reeds binnen. Geschuifel van voeten, gebabbel, gelach; kinderen kwamen Moeders, Vaders en Moeders kwamen kinderen, tantes nichtjes bezoeken. De zaal was vol geroezemoes en gewiemel. 't Deed Jenne vreemd aan, dat gezoem om haar heen. Zou ook iemand haar komen bezoeken? De baas zou toch wel goed zijn? Berustend lag ze neer, en hoorde naar de geluiden rondom haar. Opeens werd ze opge- schrikt:

„Dag Opoe! Moeder zei as da'k is mocht goan kieken. Hoe is 't er mee? De complementen van allegaar thuus. Met de sik geet et best en met Grootvader ook, en met Voader en Môder ook. Hei nog piene?”

Nee, piene had ze niet meer; ze verlangde wel noar huus, ze wist niet, hoe lang ze nog most blijven, 't-verband mocht nog niet van 't oogje.

Grootmoeder moest van alles weten en Geerte vertelde heel

Foto C. Steenberg.

BLOEMENPRACHT. EEN ROZENVELD.

gewichtig hoe ze gezorgd had voor Grootvader en de sik, en dat ze Zaterdag 't heele huus had uit 'eschrobd en Maandag de wasch op de bleeke had gelegd. De zieke lachte tevreden. 't Was toch een dink, die Geerte. Geerte raakte uitgepraat en zat stil naast de kribbe. Ze keek naar alle kanten: fijn had Grootmoeder 't hier.

„Krij ook zat te èten”? vroeg Geerte.

„O joa, 't is hier best, kind; niks geen krimp,” zei Opoe, en weer zat Geert stil en keek den tuin in, die vol rozen stond. Herstellenden wandelden met hun bezoekers langs de ramen en verdwenen verderop tusschen de struiken. Geerte had een dag zoo heerlijk; wat had ze veel gezien, wat was 't hier mooi! Mooi in zoo'n stad, veel mooier dan buiten. Straks weer met de tram naar 't station; ze zou wat vertellen als ze terug was. Zuster kwam weer bij de krib en hield even bij 't oudje stil.

„Wanneer kan 'k weer noar huus, zuster? Weet ie 't ook?”

Zuster wist er niets van. Dokter zou 't morgen misschien wel zeggen. De tijd voor 't bezoek was om, de zaal werd leeg, langzaam trokken de bezoekers af; 't geschuifel van voeten en 't gemompel trok weg, 't beweeg op de trappen, in de gang vervaagde en 't werd stil in de ziekenzaal. Geerte stond buiten te wachten op de tram, die haar weer naar 't station zou brengen. Grootmoeder was moe en blij dat het weer stil om haar heen was; al dat geroezemoes had haar verward, ze verlangde naar rust.—

Den volgenden avond kwam de oude baas den overweg van 't spoor over; langzaam knersten de klompen over 't grint; hij haastte zich niet, 't werk was afgelopen; moe sleepte hij zijn oude lijf naar huis.

„Grootvader, grootvader,” hoorde hij opeens Geerte's stem, „een brief veur oe.” 't Meisje hield een wit papier hoog boven haar hoofd; ze liep hem al tegemoet, gejaagd, nieuwsgierig, wat daar wel in zou staan. Hijgend kwam ze bij hem en gaf den brief, dien Grootvader zonder iets te zeggen aanpakte en in den binnenzak van zijn oude jasje stak.

„Mok' em nie lêzen, Grootvader? Za'k em openmaken?”

Grootvader zei niets, langzaam liep hij verder, Geerte naast hem.

Op 't steenen straatje voor 't huisje probeerde Geerte nog eens:

„Grootvader, mok' em nie lêzen?” De oude scheen er geen acht op te slaan. Moe plofte hij op een stoel bij de tafel. Geert snee twee sneden brood af en schepte pap op twee borden; ze brandde van nieuwsgierigheid.

„Grootvader, waar hei de brief? Wie mût em toch lêzen,” toeterde ze aan zijn oor. De oude knikte, maar gaf den brief niet, hij

vouwde zijn handen. Geerte deed hetzelfde, maar haar gedachten waren niet bij het gebed. Den brief moest ze toch lezen, wie weet wat daarin stond? Grootvader kende niet eens de letters. De oude borg zijn pruim in de tabaksdoos, brokkelde het brood in zijn pap en begon te eten. D'r was niks mee te beginnen en buiten op 't couvert stond toch „Ziekenhuis,” dat had ze gezien. Nadat Grootvader gedankt en Geerte haar handen had gevouwen, haar hoofdje vol van den brief, bleef Grootvader stil voor zich uit staren. Geerte begreep er niets van. De grove blauwe kous, waaraan ze gestopt had, nam ze weer op en haalde draad na draad heen en weer om 't gat te dichten. Grootvader bleef stil zitten kijken; zijn pruim had hij zelfs vergeten, Geerte snapte 't niet.

„Grootvader, za'k den brief noe eerst lêzen? Hie kump uut 't ziekenhuus.”

De oude knikte, deed zijn bruine jasje uit en zocht in alle zakken. Eindelijk voelde hij in den zak, waarin hij den brief had gestoken; te gelijk merkte hij zijn tabaksdoos en dacht aan zijn goed geborgen pruim. Tot groote ergernis van Geerte nam Grootvader eerst de pruim uit de doos en stak haar achter zijn wang, legde 't jasje in de bedstee, bekeek den brief toen aan alle kanten, voor hij dien aan Geerte overgaf, en ging aan tafel zitten. Geerte, gewichtig, zette zich vlak naast Grootva, gereed hem den inhoud in 't oor te toeteren. 't Was een ding, zoo'n brief. Grootvaders handen beefden er van. Geerte begon:

„Mijnheer, wilt U de goedheid hebben, het geld voor de verpleging van de verlopen weken over te sturen, zijnde / 28.— volgens bijgaande rekening. De patiënte zal de volgende week Woensdag gehaald kunnen worden.”

't Liet niets aan duidelijkheid te wenschen over. Geerte draaide den brief om, misschien stond er nog iets aan den achterkant; ze bleef er verlegen mee zitten en keek Grootvader aan, wat die zou zeggen, maar Grootvader zei niets, zat met de hand aan 't oor, den mond kauwende.

Geerte begon opnieuw hardop voor te lezen. „Mijnheer, — wilt — U — de — goed — heid — .....” tot het einde, maar Grootvader zei niets.

„Grootva, hei et 'eheard, Grootvader?”

Dof, zacht, hoorde Geert: „Joa kind,” — en verder keek hij als wezenloos voor zich uit.

Geert nam de blauw wollen kous en stopte verder. Kwam Moeder of Vader maar eens aan, Grootvader deed zoo raar.

Opeens stond de oude op, nam zijn jasje uit de bedstee, trok het moeizaam over zijn stramme leden en ging de deur uit, naar de schuur. Geert hoorde hem daar zacht praten; 't was alsof hij de sik losmaakte. Ze hoorde den grendel van de buitendeur schuiven en toen ze ging kijken, waren de sik en Grootvader weg, de deur stond open en Grootvader liep op 't achterweggetje, de sik achter zich aan, naar den overweg. Ze moest haar hand boven hare oogen houden. De laatste zonnestrallen wierpen hun rooden gloed vlak in haar gezicht. Ze zag toch goed, 't was toch Grootvader. Waar moest die nu heen, 't was toch avond? Geerte werd 't vreemd te moede, alleen in 't eenzame huisje.

De oude Reusing liep, voorover, de kin vooruit, in de eene hand den stok, waarop hij steunde, de andere op zijn rug met het touw, waaraan de sik gebonden was, langs de korenvelden en moe knikten zijn knieën. Op den grooten weg sloeg hij rechts om, de kant op van de Havezate. Eerst toen hij daar aan 't groote tuinhok stond, bedacht hij, dat het al laat was, misschien te laat om mijnheer nog te spreken. Angstig keek hij naar het terras, waar de familie zat. Hij moest geld hebben. Zijn heer zou de sik koopen; ze was veel waard, Dirk Jan had er verleden week zooveel voor gekregen en hij moest geld hebben; zijn heer zou ze toch wel willen koopen; het geld moest morgen weggestuurd worden. Zijn hart klopte tegen zijn keel. Wat zou hij vragen? Of zou mijnheer bieden?

Opeens hoorde hij van het terras zijn naam roepen. „Hé Reusing! Reusing, kom je ons een bezoek brengen met je sik?”

Daarna hoorde hij lachen en allerlei stemmen door elkaar praten. De oude schaamde zich. Had hij de boodschap al maar gedaan! Als de oude mijnheer nu maar kwam! Een jonge man kwam met een soort overmoedige minachting op hem af.

„Zoo oude baas, wat kom jij hier zoo laat in den avond een Nicodemusvisite maken? En is dat je schoothondje?”

„Wat mu'k noe?” dacht de oude. „Ik wete nie, hoe da'k beginnen mût. Is de olde mieneer d'r ook in, mieneer? Ik wol um zoo graag sprêken.”

De oude mijnheer had bezoek, de jonge zeide, dat Reusing het ditmaal met den jongenheer moest doen en zoo vertelde de oude Reusing hortend en stootend zijn nooden, zijn zorgen en op 't laatst verzocht hij den jongen heer toch zijn sik te koopen. 't Was zoo'n best beest, een goeie melkgeit en zachtzinnig. Reusing streelde het dier over den rug en keek het aan, alsof 't een vriend van hem was.

„O ho, niet al te veel opvijzelen, niet al te mooi maken; ik heb werkelijk geen sik noodig, maar ik zal je helpen, ik zal je 3 lapjes van / 10 geven, breng 't beest naar den stal, je weet den weg. Hier,” en de jonge heer gaf hem / 30. „Daarmee ben je tenminste gered.”

„Dank oe mieneer,” zei Reusing, zette de pet weer op, die hij gedurende het gesprek in zijn hand had gehouden en ging verder met de sik achter zich aan naar den stal, waar hij 't beestje overgaf aan den stalknecht. Meer vermoed dan ooit aanvaardde hij alleen den terugweg. Bij het groote huis hoorde hij luid praten en lachen; hij durfde niet opkijken en gejaagd liep hij naar 't hek.

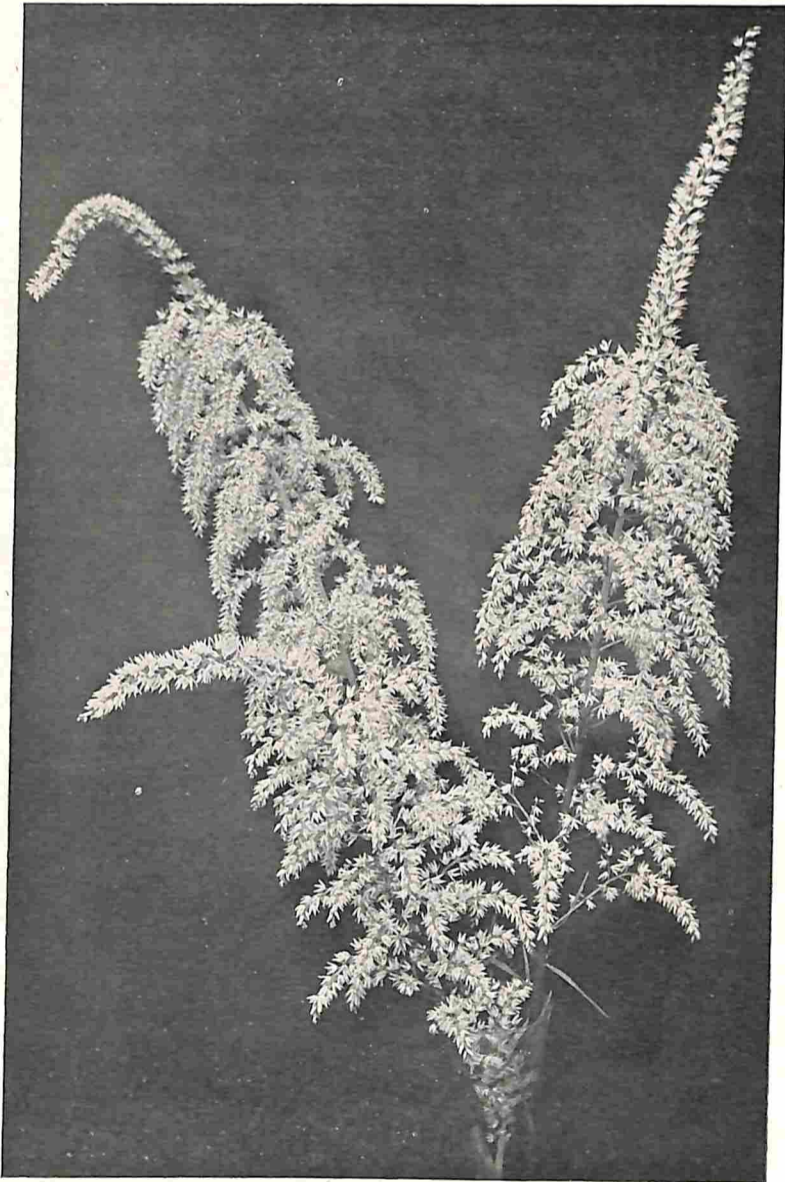

Foto C. Steenberg.

BLOEMENPRACHT.
STENANTHIUM ROBUSTUM.

Op den straatweg voelde hij zich zoo eenzaam, zoo schuldig. 't Was alsof hij iets verraderlijks gedaan had: zijn sik verkocht. De drie papiertjes gaven hem geen voldoening en 't was ook niet veel: Dirk Jan had er zooveel voor gekregen, maar zoo gonk et, as een minse most verkoopen, trok ie altied an 't kortste ende. Dertig gulden! Twee guldens had ie nog over en dan zol de dokter ook nog wel komen.

Verder kon hij niet denken; moe liep hij naar huis. De zon was ondergegaan, 't licht nog rood aan den horizont. 't Was een stille zomeravond, zoo rustig, zoo vredig; de korenvelden leken zoo weelderig, de akkers zoo vruchtbaar, de buitenplaatsen zoo rijk, en oude Reusing liep voorbij, moe en afgesjowd, zijn oude hoofd vol zorg, hij kon er niet bij. Voor zijn huis stond Geerte. Waar was Grootvader toch zoo lang geweest? 't Was tijd om te gaan slapen. De oude ging zwijgend ter ruste en Geerte ging de leer op naar den zolder, waar zij haar slaapplaats had.

Geen gras hoefde er in den morgen gesneden, geen geluid kwam uit het schuurtje en ook geen melk. Ze liepen zacht, alsof er een doode was.

Voor Grootvader naar 't werk ging gaf hij Geerte de drie papiertjes; ze moest maar naar de post gaan en zien hoe ze 't weg kon krijgen, 't geld moest weg vandaag.

Geerte was weer in 't ziekenhuis. Grootmoeder zat in een stoel naast haar kribbe, Geerte tegenover haar. Ze voelde zich gewichtig, straks zou de dokter haar leeren, hoe ze 't kunstooog van Grootmoeder 's morgens moest in zetten en 's avonds moest uitnemen, afwassen en ontsmetten. Grootmoeder zat stil in elkaar gedoken; ze kon niet veel zien, maar de pijn was weg; wel traanden haar oogen, maar dokter had beloofd, dat zou ook over gaan.

Daar kwam de zuster haar halen. Zuster nam Grootje onder den arm en angstig volgde Geerte; 't was alles zoo vreemd, ze werd duizelig van angst, toen ze achter Grootmoeder en zuster de operatiekamer binnenkwam. Ze zou 't nooit kunnen, dat wist ze zeker, maar de dokter was „niks uut de hoogte" vertelde Geerte later thuis en vóór ze 't had geweten, had ze grootmoe's oog al in de hand; ze deed Grootmoe niks geen piene meer dan de zuster. Ze bedankten beiden, den dokter en de zuster en vertrokken. Grootmoeder aan Geerte's arm. 't Oudje verlangde zoo naar huis. Geerte had wel graag de winkels bekeken, maar Grootje was zoo bang te laat te komen, dat ze zich haastten naar 't station, waar ze nog wel ruim een uur moesten wachten.

Door 't dorp wilde Grootmoeder den arm van 't meisje niet meer vast houden; ze was nu weer beter; wat zouden de menschen d'r wel van zeggen. 't Was haar of ze maanden weg was geweest; ze begroette de huizen, boomen, velden als lang ontbeerd en weer terug gevonden.

't Verwonderde haar, dat het gras nog niet gemaaid was, het koren nog niet aan schoven stond, ze was toch zoo lang weg geweest. 't Huisje zag ze van verre, de heg en 't straatje, de pomp, 't bleekje, de bloemen, alles ontdekte ze weer langzamerhand, blij dat ze 't weer zag.

Binnen gekomen, ging ze vermoeid van 't loopen zitten; plotseling bedacht ze zich, stond op en liep naar 't schuurtje. In de deuropening schrikte ze. Ze had het toch geweten; Geerte had 't haar verteld; met een diepen zucht keerde ze zich om. 't Was leeg en stil in 't stalletje. Ze zette zich bij 't raam en tuurde naar buiten. Geerte zette koffie, rammelde met de kommen, porde in 't fornuis; ze hoorde niets. Ze dacht aan iets geheimzinnigs, iets wat ze bij zich droeg, een brief, dien de zuster haar had gegeven. Wat zou daarin staan? Nee, nog niet kijken, Geerte moest hem vanavond maar voorlezen, als Grootvader thuis was. 's Avonds, toen de pap was gegeten, haalde Grootmoeder den brief te voorschijn; bevend vroeg ze Geerte: „Kind, wil ie wel is veur mien lêzen?"

Grootvader hield de hand al aan 't oor, Grootmoeder zat schuw, angstig. Geerte stak haar pink in de opening van 't couvert, scheurde 't open en nam 't papier er uit.

Vijftig Gulden.

Voor geneeskundige behandeling / 15.—

Verbandkosten ..... - 10.—

Kunstooog ..... - 25.—

/ 50.—

Geslagen, verpletterd, verward, zaten de oudjes aan tafel; hij met de hand aan zijn oor, alsof hij nog een reddende boodschap verwachtte; zij in elkaar gedoken, geen uitweg meer wetend

De klok tikte, 't werd donker.

„Opoe, za'k oe ooge d'r uutnemen? Wie mot noar bedde."

MARIE VAN KAMPEN.

HET HUIS „IN DE STEENROTSE" TE MIDDELBURG.

ZOALS de dagbladen reeds hebben gemeld, is de Vereeniging Hendrick de Keyser onlangs eigenares geworden van het bekende huis „In de Steenrotse" te Middelburg, daarmede een even belangrijken als fraaien gevel toevoegend aan de reeds niet onbetekenende rij harer bezittingen. Naar aanleiding hiervan willen wij in het kort mededeelen, wat over dit huis bekend is.

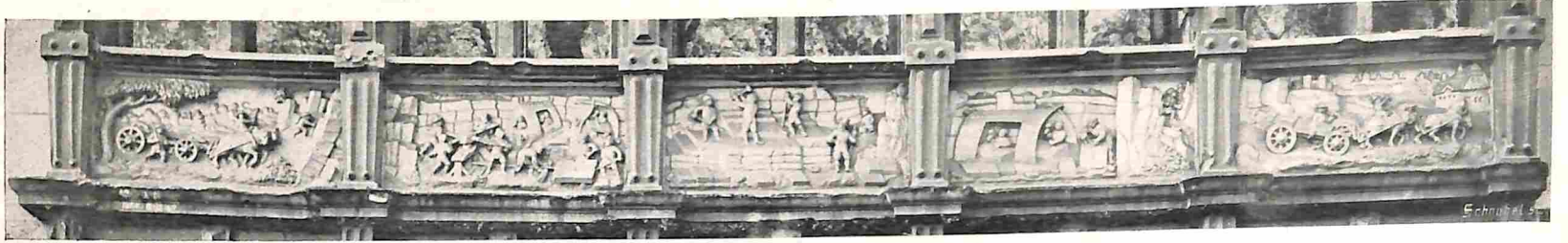
Hetgeen in het architectonisch aspect van Middelburg wel het meest treft, is de overmaat van Vlaamsche architectuur die men hier nog vindt. Het prachtige stadhuis, gebouwd door de

HET HUIS „IN DE STEENROTSE" TE MIDDELBURG, AANGEKOCHT DOOR DE VEREENIGING „HENDRICK DE KEYSER".

beroemde Keldermansen, de beide schuttersdoelens, een huis als de Steenrots, het zijn alle even zoovele bewijzen voor den grooten invloed, door Vlaanderen op deze stad, evenals trouwens elders in Zeeland, uitgeoefend. Verwonderen kan ons dit niet wanneer wij zien, dat in de Middeleeuwen bijna een derde van de nieuw-gekomen bevolking, en daaronder wel de beste en meest belangrijke elementen, uit Vlaanderen en Brabant herkomstig was. Ook na de troebelen en den val van Antwerpen in 1585 trok een eindlooze rij van Vlamingen en Brabanders, de Spaansche heerschappij ontvluchtend, naar het Protestantsche Noorden. Onder hen was vermoedelijk ook Andries de Valckenaere, steenhouwer van beroep; hoewel zijn naam in de opgaven der nieuwe poorters over de jaren 1572 tot 1600 tevergeefs werd gezocht, is het toch niet waarschijnlijk dat, zooals dr. J. C. de Man indertijd meende, in Keulen zijn bakermat moet worden gezocht. In 1585 hooren wij voor het eerst van zijn werkzaamheid in Middelburg; blijkens de stadsrekening ontving hij toen 68 pond Vlaams, dus ongeveer vierhonderd gulden, voor zijn leverantie van het „witwerk" aan de toen gebouwde stadsschuur. Het laatste spoor van zijn optreden te Middelburg dateert uit 1602, toen hij een „witte arduynen cosyn van drije lichten" voor de nieuwe consistorie van de Choorkerk leverde. Daartusschenin valt de bouw van de Steenrots. Dat de Valckenaere zelve als bouwheer en bouwkundige tegelijk is opgetreden, is, gezien den aard van zijn bovengenoemde werkzaamheden, niet zeer waarschijnlijk; niet onaannemelijk is het echter, dat hij aan den bouw een belangrijk aandeel heeft gehad. Wij weten in ieder geval zeker, dat hij in 1590 van de stadsregeering, tegen betaling van een jaarlijkschen cijns van ruim 9 ponden Vlaams, de beschikking kreeg over een terrein aan de

HET HUIS „IN DE STEENROTSE" TE MIDDELBURG.
BEELDHOUWERK IN DEN VOORGEVEL. ONDERSTE RIJ: TAFEREELLEN UIT DE STEENHOUWERIJ.

zuidzijde van den Dam, welk stadsdeel toentertijd juist bebouwd begon te worden. De bouw schijnt nog al veel tijd te hebben gevorderd; eerst in 1593 kreeg hij van de stad de gebruikelijke toelage voor 25½ roede schaliedak nitbetaald. Stond het stellig vast, dat hij om des geloofs wille het land zijner vaderen had verlaten, het zou de stof leveren voor een mijmering, want juist op dit terrein was het dat in 1566, door de overheid nauwelijks geduld, voor het eerst Gods woord naar de gereformeerde belijdenis was verkondigd!

Wenden wij ons echter liever tot de realiteit en bezien wij thans het bouwwerk, waaraan voor goed de Valckenaere's naam verbonden is.

Hetgeen bij dezen gevel het meest opvalt en hetgeen er de grootste bekoring aan geeft, is de rijkdom van zijn details. Daar zijn vooreerst de voortreffelijk bewerkte vrouwenfiguren onder de deurlijst; daar zijn bovenal de fraaie gebeeldhouwde basreliefs, die een wonder zijn van sculptuur. Onder de kruisvensters van de eerste verdieping vindt men vijf basreliefs, die de verschillende bewerkingen betreffende het houwen en vervoeren van den steen voorstellen; daarboven geven er drie de tafereelen uit den Bijbel betreffende Mozes en den rotssteen in Horeb, verhaald in het boek Exodus XVII, weer. Tesamen verklaren zij den naam van het huis, en geven zoowel een herinnering aan 's mans bedrijf, als een aanwijzing van zijn vroomheid. De bovenverdieping heeft slechts één boogruim, geflankeerd door twee kruisvensters, waarboven de wapens van Middelburg en Zeeland en twee cartouches met: Anno—1590. Daartusschen ziet men de borstbeelden van de vier beschermheiligen van het metselaarsgilde, de zgn. Coronati, nl. Claudius, Nicostratus, Desiderius en Simplicius; wat lager, half omsloten door een zgn. kwartcirkel, als reminiscens aan het classicisme, de borstbeelden van Julius Caesar en Octavianus Augustus.

Andries de Valckenaere schijnt niet zoo heel lang plezier van zijn huis te hebben gehad; het oudste wijkregister tenminste, dat niet zoo heel lang daarna is aangelegd, noemt niet hem, maar een ander als eigenaar. Of hij gestorven is, dan wel of hij Middelburg heeft verlaten, is ons onbekend. Zeker is echter wel, dat in de eerste helft van de zeventiende eeuw de Steenrots herhaaldelijk van eigenaar heeft gewisseld; de verschillende bewoners geven evenwel geen aanleiding tot bijzondere opmerking. Dat de stedelijke overheid ook toen haar wakend oog over het huis heeft laten gaan, blijkt uit een plaats in de Notulen ten rade over 1655; daar de kelder dreigde in te vallen, „daeruyt ongelucken en schaden souden konnen rijzen", besloten wet en raad den eigenaar, zekeren Herman Dofhans, te gelasten voor thesauriers te verschijnen en hem te doen aanzeggen, „dat hij binnen sekeren tijd de voorscreven ruïne dreigende kelder heeft bestantelick te doen repareren", terwijl bij nalatigheid de thesauriers het op zijn kosten moesten verrichten. Langen tijd vernemen wij daarna niets over de Steenrots, totdat op het eind van de negentiende eeuw de doodsklok over den fraaien gevel scheen te zullen luiden. „De nog zoo hechte Steenrots", schreef F. Nagtglas in 1882 in het tijdschrift *Eigen Haard* (p. 96), „wordt tegenwoordig door een groot gevaar bedreigd, zoodat hij zijn derde eeuwfeest misschien wel niet vieren zal". De toenmalige eigenaar had het huis reeds herhaalde malen te koop aangeboden, terwijl het gerucht ging dat er onderhandelingen met buitenlanders hangende waren over verkoop van den gevel. Hoewel in die dagen de oudheidkundige belangstelling nog maar zeer gering was, schijnt er toch, nadat Nagtglas dit schreef, een gunstige keer gekomen te zijn; gelukkig heeft noch slooping, noch verkoop naar het buitenland toen plaats gevonden. Een kwarteeuw later dreigde echter opnieuw gevaar; de toenmalige eigenaar liep met even snoode plannen rond als zijn voorganger van 1882. Voor de tweede maal echter werd de Steenrots uit sloopershanden gered. De in 1907 opgerichte Vereeniging tot instandhouding van oude gebouwen te Middelburg roerde de trom en het mocht aan de volharding van haar bestuur gelukken, den fraaien gevel te behouden. Met haar steun werd het huis gekocht door de Commissie, belast met het beheer der voormalige gildengoederen, zoodat althans gevaar voor vreemding was uitgesloten. Al spoedig bleek echter, dat ingrijpende maatregelen noodig waren, indien men verder verval van den gevel wilde voorkomen. Ten derden male moest de Steenrots uit handen van haar hardnekkige vijanden worden gered! Noch de Commissie voor beheer der gildengoederen, noch het gemeentebestuur van Middelburg, dat ook de restauratie van het raadhuis voor haar rekening had, noch de Vereeniging tot instandhouding van oude gebouwen waren evenwel bij machte, de vooral thans zoo zware lasten, aan de restauratie van de Steenrots verbonden, voor haar rekening te nemen. Gelukkig echter was de Vereeniging

Hendrick de Keyser bereid, den eigendom van het huis over te nemen, ten einde met steun van het Rijk de voor het behoud van den gevel noodige herstellingen te doen uitvoeren. Met de voorbereidende werkzaamheden heeft de Vereeniging met de haar eigen voortvarendheid reeds een aanvang doen maken; eerlang zal dus, naar men mag verwachten, de prachtige gevel van de Valckenaere's huis in zijn ouden luister zijn hersteld. Eigenlijk is dit niet juist; precies zoo als bij den bouw in 1590, zal de Steenrots er nooit meer uitzien. De top, die er ongetwijfeld toenmaals op heeft gestaan, maar die sinds onheugelijke tijden is verdwenen, zal overeenkomstig de moderne opvattingen thans niet worden gereconstrueerd.

Menschelijkerwijs gesproken, is het behoud van dezen belangrijke gevel, een der merkwaardigste woonhuisgevels niet alleen van Middelburg, maar van geheel ons land, thans verzekerd. Daarvoor te hebben gezorgd, strekt de Vereeniging Hendrick de Keyser tot blijvende eer.

Middelburg.

W. S. UNGER.

Een oud Twentsch Dansliedje.

GEEN tien minuten van het huis verwijderd lag de boschweg, rul en diep doorspoord. Uit de fabrieksplaats met zijn talrijke industrie-gebouwen van ijzer en beton en zijn ten hemel strevende fabrieksschoorsteenen—piep'n, noemen ze die daar in Twente — voerde hij rechtstreeks in de nog ongerepte natuur, de oerlanden binnen. Typisch Twentsch, dat contrast tusschen het rijk van ijzer en staal, waarin de machine de heerschappij voert en de oorden, met zoo geheel andere bekoring, waar ge u een harigen Pan aan den boschzoom droomen kunt en bevallige elfen langs heldere beekjes.

Wij hielden ervan te dwalen in dien „hof van bosch en heide", waaraan Potgieter eens welluidende strofen heeft gewijd en maakten van den boschweg druk gebruik. Eens, op een zomeravond, na een stevige wandeling terugkeerend, zagen wij er een troepje kinders, die dansten in de avondzon. Een goudig stofwolkje, door rappe voetjes opgezwierd, wekte meer nog een sprookjessfeer om de in het spel bedrijvige figuurtjes. Met klinkend handgeklap, guitige pasjes en telkens weer ommedraaien voerden zij een dansje uit. Dichterbij gelukte het ons de woorden op te vangen, zonder de kleinen te storen in hun spel. Op een vrij eentonig wijsje zongen zij:

Met de handjes: klap! klap! klap!
Met de vuutjes: trap! trap! trap!
Had ik die, dan zol (zou) ik die!
Dreej die um en dans met mie!

Het dansje werd dan met een spring- en huppelpartijtje, met zijn beiden besloten. Wanneer we bedenken, dat dit dansliedje, wel als zooveel andere spelletjes, die nu de jeugd vermaken, oorspronkelijk volwassenen zal hebben gediend, krijgt de derde regel een duidelijke beteekenis, die aan het liedje in zijn geheel ook een ander karakter verleent.

Het blijft dan niet enkel een reeks van woordjes, die een danswijsje verklanken. Neen, schelmsch gluren alweer die guitige kijkers van Cupido om het hoekje, hij triomfeert; wéér heeft hij raak geschoten, die kleine man!

Later hoorden we nog dat op hetzelfde wijsje in Bergentheim een liedje wordt gezongen, waarvan de twee laatste regels anders luiden. Daar zingen ze:

Driekus-man! Driekus-man!
Dreej doe um en kiek mie an!

Volgens de woorden kan daar dan het samen-dansen aan het slot achterwege blijven. Of dat ook gebeurt, kan ik niet met zekerheid zeggen; als het zoo is heeft het aardige spelletje er wel wat aan verloren.

D. R.

Japansche spreekwoorden.

Een kikvorsch in een put kent den ocean niet. (Groen, onervaren).

Goudstukken voor de kat werpen. (Parels voor de zwijnen). Aan den voet des kandelaars is het donker.

Preeken aan het oor van een paard. (Noodelooze moeite doen). Een geliefd kind moet men op reis sturen. (Wie zijn kinderen liefheeft, kastijdt ze).

Als een onbescheiden woord eenmaal gesproken is, kan men het zelfs met een vierspan niet terughalen.

De kraai die de zeeraaf nabootst is gedoemd om te verdrinken.

D. R.

„KID” (Geschiedenis van een hond)

Uit het Engelsch van

RICHARD HARDING DAVIS.

3) HET prijzenlokaal was zoo prachtig als eenige gelagkamer, die ik ooit zag. Aan de muren waren niets dan portretten van mooie St. Bernards honden, en lange rijen van blauwe, en roode en gele linten; en toen ik Jimmy Jocks vroeg, waarom er zooveel meer blauwe dan andere waren, lachte hij en zei:

— Omdat deze kennels altijd winnen.

En er waren vele glimmende bekere op de planken, waarvan Jimmy Jocks mij vertelde dat het prijzen waren, door de honden gewonnen.

— En mag ik u nu vragen, mijnheer, zeg ik, wat is een kampioen?

Daarop hijgde en proestte hij zoo hard dat ik dacht dat hij barsten zou.

— Mijn waarde jonge vriend, zegt hij, waar ben je grootgebracht? Een kampioen is een-een-kampioen, zegt hij. Hij moet negen blauwe linten winnen in de „open” klas. Begrijp je mij, dat beteekent, tegen alle, die opkomen. Dan heeft hij den titel voor zijn naam, en zij zetten zijn portret in de sportbladen. Je weet, zooals vanzelf spreekt, dat ik een kampioen ben, zegt hij. Ik ben Champion Woodstock Wizard III, en de twee andere Woodstock Wizards, mijn vader en mijn oom, waren beide kampioen.

— Ik dacht dat uw naam Jimmy Jocks was, zei ik.

Daarop begint hij luid te lachen.

— Dat is mijn kennelnaam, niet mijn ingeschreven naam, zegt hij. Je weet toch zeker wel dat elke hond twee namen heeft? Wat is b.v. jouw ingeschreven naam en je nummer? zegt hij.

— Ik heb maar één naam, zeg ik. Alleen Kid.

Hierop blaast Woodstock Wizard III zich op, rimpelt zijn voorhoofd en zijn oogen puilen uit.

— Wie ben je? Waar woon je? zegt hij.

— In den stal, mijnheer, zeg ik. Mijn baas is de tweede stalknecht.

Hierop kijkt Woodstock Wizard III mij een heele poos onbeweeglijk aan en kijkt de kamer rond over mijn hoofd heen.

— Och, kom, zegt hij ten laatste, je bent een heel beleefde, jonge hond, en ik neem niemand kwalijk wat hij niet kan helpen.

Dat vond ik heel netjes en aardig van hem.

— En ik heb veel bulterriers gekend, die kampioen waren, zegt hij, ofschoon zij meestal brandweerwagens naloopen en op straat vechten. Ik zelf zou niet graag achter zoo'n spuitwagen aanloopen of vechten, zegt hij, maar elk zijn meug.

Ik kon niet nalaten te denken, dat, wanneer Woodstock Wizard III een brandspuit trachtte na te loopen, hij aan een beroerte zou sterven, en dat, daar hij zijn tanden had verloren, het maar goed was, dat hij geen lust in vechten had, maar daar hij zoo neerbuigend was, zei ik niets.

— Hoe het ook zij, zegt hij, elke gladharige hond is mij liever dan een harige kameel zooals die St. Bernards, en als je ooit in de stallen honger hebt, jongmensch, kom dan naar het huis en dan zal ik je een been geven. Ik zelf kan ze niet eten, maar ik begraaf ze in den tuin uit kracht van gewoonte en voor het geval dat ik er een vriend een dienst mee kan bewijzen. Aha! Ik zie mijn vrouwtje aankomen, zegt hij, en ik zal je goeden dag zeggen. Het spijt mij, zegt hij, dat onze verschillende maatschappelijke positie belet dat wij elkaar vaak ontmoeten, want je bent een brave jonge hond met gepasten eerbied voor je meerderen, en in dit land zijn er maar weinig, die dit hebben.

Dan waggelt hij weg, mij alleen latend en erg eenzaam, want hij was de eerste hond, die in vele dagen zoo tot mij heeft gesproken. Maar daar hij, ziende dat ik slechts een gewone stalhond was, mijn gezelschap niet verlangde, wachtte ik tot hij een heel eind weg was. Het huisje was geen opwekkende wachtplaats. De portretten der prijswinnaars schenen mij aan te grommen, en te vragen

welk recht iemand als ik, had om ze zelfs alleen maar te bewonderen en de blauwe en gele linten en de zilveren bekere maakten mij zeer ellendig. Ik had nooit blauwe linten of zilveren bekere gewonnen; alleen inzetten, welke mijn oude baas in de kroegen verdrong; en ik had ze niet gewonnen omdat ik een mooie, fijne hond was, maar alleen door vechten, hetgeen, zooals Woodstock Wizard III zegt, gemeen is.

Ik ging dus op weg naar de stallen, met mijn kop omlaag en mijn staart tusschen mijn beenen, treurig omdat ik ooit Baasje had verlaten. Maar voor ik bij hem terug was, had ik nog meer reden om bedroefd te wezen.

Het prijzenhuisje was op vrij grooten afstand van de kennels en toen ik het verliet, zag ik Miss Dorothy en Woodstock III erheen terugwandelen, en dat de mooie groote St. Bernard — zijn naam was Red Elfberg — van zijn ketting was losgebroken en naar hem toe holde. Als hij den ouden Jimmy Jocks bereikt, brult hij als een stoomboot in den mist, en doet drie sprongen naar hem toe. De oude Jimmy Jocks is ongeveer een kwart van zijn grootte; maar hij zet zijn voeten schrap en buigt zijn rug en het haar gaat als een kraag om zijn hals overeind staan.

Maar hij had geen oogenblik kans, want de wilde beer, zooals Jimmy Jocks hem noemde, springt op den rug van ouden Jimmy en tracht hem te breken, en oude Jimmy Jocks bijt met zijn kaken en scharrelt in het gras, hijgend en vreeselijk kreunend. Maar hij kan niets doen en de wilde beer rolt hem onder zich en bijt en verscheurt hem wreed. Het was zoo klaar als de dag dat Woodstock Wizard III vermoord zou worden. Ik had dikwijls genoeg gevochten om dat te zien, maar daar ik de regels van het spel tusschen kampioenen niet ken, bemoeide ik mij niet graag met twee heeren, die een particulier zaakje te beslechten hebben en mij mijn tusschenkomst misschien kwalijk zouden nemen.

Ik bleef er dus bij staan, ofschoon ik verschrikkelijk beefde en mij met moeite in bedwang hield. Maar Woodstock Wizard III die onder lag, ziet mij door het stof heen en roept heel flauwtjes.

— Help, zegt hij, pak hem bij zijn achterpoot, hij vermoordt mij.

En de kleine miss Dorothy, die schreide en de kennelmannen riep, grijpt de achterpooten van Red Elfberg om hem weg te rukken en het woeste beest, dat zijn voorpooten vast op Jimmy Jocks buik gedrukt houdt, keert zijn grooten kop om en hapt naar haar. Meer was voor mij niet noodig.

Ik kroop onder hem door. Dat was werkelijk niet moeilijk. Hij was zoo hoog dat ik een sprong van bijna drie voet moest doen en mijn lange „vechtaken”, zooals moeder ze noemde, sloten zich om zijn wollige keel tot mijn kiezen op elkaar klaptten.

Ik kon hem niet heen en weer schudden, maar ik schudde mijzelf, en telkens rukten dertig pond gewicht aan zijn luchtpijp. Ik kon door zijn lang haar niets zien, maar hoorde Jimmy Jocks hijgen en blazen aan een kant en den poot van het beest met zijn oude kaken beknagen. Jimmy was dien dag een echte held, of laat ik liever zeggen Woodstock Wizard III. Toen Red Elfberg zijn portie had moest ik vluchten, anders hadden de lui uit de kennel mij vermoord. Zij joegen mij naar de stallen, en onder het hooi verborgen, zag ik hoe de eerste stalknecht een zweep opnam en ze wegjoeg. Gelukkig waren Baasje en de staljongens uit, of anders was er dien dag een algemeen gevecht gekomen.

Het kwam bijna mijn meester en mij duur te staan. Mr. Wyndham kwam woest naar de stallen en zei dat ik zijn besten prijswinner bijna had vermoord, en doodgeschoten behoorde te worden. En hij zegt Baasje de betrekking op.

Maar Miss Dorothy komt achter hem aan, en zegt dat het zijn Red Elfberg was, die het gevecht was begonnen en dat ik Jimmy's leven had gered, en dat de oude Jimmy Jocks haar meer waard was dan al de St. Bernards in de Zwitsersche bergen, waar die ook waren. En dat ik haar kampioen was, hoe dan ook. En toen schreide zij over mij en over Jimmy Jocks, die zoo in windsels zat dat hij zelfs niet kon waggelen.

Toen Mr. Wyndham deze zijde van de zaak hoorde, vertelde

HET HUIS „IN DE STEENROTSE” TE MIDDELBURG.

DETAIL VAN DEN VOORGEVEL MET BORSTBEELDEN VAN JULIUS CAESAR EN AUGUSTUS EN VOORSTELLINGEN VAN DE GESCHIEDENIS VAN MOZES EN DE STEENROTS. (EXODUS XVII.)

hij ons dat wij konden blijven als Nolan mij aan den ketting legde. Zoo kwam alles in orde voor iedereen behalve mij. Ik was blij dat Baasje zijn betrekking hield, maar ik had nooit te voren een ketting gedragen en het maakte mij mistroostig — maar dat was nog het minst van alles.

Want de prijshonden hadden mij niet vergeven dat ik hun kampioen had overwonnen en zij kwamen bij de schutting tusschen de kennels en de stallen en lachten door de tralies, de wreedste woorden naar mij toe blaffend. Ik begreep niet hoe zij erachter waren gekomen, maar zij wisten het.

Na het gevecht was Jimmy Jocks zeer neerbuigend jegens mij en hij zei dat de stalknechts gebluft hadden dat ik een zoon was van Regent Royal en dat, toen de kennelknechts gevraagd hadden wie mijn moeder was, zij dit ook hadden moeten vertellen. Misschien was het zoo gegaan, maar hoe dan ook, het schandaal was bekend en elke hond wist dat ik een straathond was en de zoon van een black-and-tan.

— Dergelijke mésalliances komen wel eens voor, zei Jimmy Jocks op zijn ouderwetsche manier, maar geen welopgevoede hond, zegt hij, minachtend kijkend naar de St. Bernards, die achter de latten staan te huilen, zou je je ongeluk verwijten. Ikzelf herinner mij je grootvader, toen hij zijn *debut* maakte in het Crystal Palace. Hij kreeg vier blauwe linten en drie bijzondere prijzen.

Maar zoodra Jimmy mij had verlaten, begonnen de St. Bernards weer te huilen en beleedigden mijn moeder en mij. Ik was geheel veranderd; het lachen en spotten trof mij tot in het hart en de ketting drukte zwaar op mijn geest. Ik was zoo treurig, dat ik soms wenschte weer in de goot te zwerven en sommige avonden verlangde ik naar mijn dood. Als het niet was dat Baasje zoo vriendelijk voor mij was en dat het geleken had alsof ik moeder dingen verweet, zou ik mijn koord om mijn nek hebben gedraaid en mij hebben opgehangen.

Ongeveer 'n maand na mijn gevecht, liep het gerucht door de kennels dat de New York Tentoonstelling aanstaande was en de dingen, die nu volgden, had ik nog nooit gezien. Als elk hunner had moeten vechten voor duizend pond, hadden zij niet beter getraind kunnen worden. Maar misschien was het wel de tijd, die uit mij sprak. De knechts wreven ze en wuschen en kamden hun haar en krulden het.

En sommige honden mestten zij vet, en andere hongerden zij uit. Niemand sprak van iets anders dan de tentoonstelling, en de kansen van „onze kennels” tegen andere kennels, en of deze of een andere van „onze champions” zou winnen en of de winner beter kans had in de „open” of de „gesloten” klasse; of deze hond kans had zijn eigen vader te verslaan, of dat zijn jong zusje het van allebei zou winnen.

Zelfs de stalknechts wedden om geld en dag en nacht hoorde men niets dan lof van „onze” honden, tot ik, die er zoo ver af stond, mij niet ellendiger had kunnen voelen, wanneer ik met een blikken bus aan mijn staart gebonden, door de straten rende. Ik wist dat tentoonstellingen niets voor mijns gelijken waren, en ik lag dus aan het eind van mijn ketting en deed alsof ik sliep, en was maar al te blij dat ze wel wat belangrijkers hadden om aan te denken, waardoor zij mij met rust lieten.

Maar een dag voor de opening der tentoonstelling kwam Miss Dorothy met Mr. Wyndham in de stallen en toen ze mij zoo aan den ketting liggend en zoo ongelukkig zag, nam ze mij in haar armen.

— Jij, arm, klein hondje, sprak zij. Het is wreed hem zoo vast te leggen, Nolan, zegt zij. Ik weet niets van bulterriers, zegt zij, maar ik geloof dat Kid goede kwaliteiten heeft en dat je hem naar de tentoonstelling moest sturen, Jimmy Jocks heeft nu driemaal de Renselaer Cup gewonnen en ik stuur hem dezen keer in, zoodat hij hem den vierden keer kan krijgen en als je wil, zal ik je hond ook laten inschrijven. Hoe zou je dat vinden, Kid? zegt zij. Hoe zou je het vinden de mooiste honden van de wereld te zien? Misschien ontmoet je wel een paar kennissen, zegt zij. Dat zou je wel plezier doen, he Kid?

Maar ik was zoo over stuur, dat ik alleen maar heftig met mijn staart kon kwispelen.

— Hij zegt ja, sprak zij, ofschoon ik zoo opgewonden was dat ik niets had kunnen zeggen.

Mr. Wyndham lacht en haalt een blauw papier voor den dag, en gaat zitten aan de tafel van den eersten stalknecht.

— Hoe heet de vader van je hond, Nolan, zegt hij.

En Nolan zegt:

— De man van wien ik hem kocht vertelde mij dat hij een zoon was van Champion Regent Royal, mijnheer. Maar het komt mij niet waarschijnlijk voor, nietwaar, mijnheer?

— Neen, zeker niet, zegt Mr. Wyndham kortaf.

— Ben je er niet zeker van, Nolan? vraagt Miss Dorothy.

— Neen miss, zegt Baasje.

— Vader onbekend, zegt Mr. Wyndham, en schrijft het op.

— Datum van geboorte? vraagt Mr. Wyndham.

— Ik... ik..., onbekend, mijnheer, zegt Nolan.

En Mr. Wyndham schrijft het op.

— Fokker? zegt Mr. Wyndham.

— Onbekend, zegt Nolan, een kleur krijgend en ik laat mijn kop en staart hangen.

En Mr. Wyndham schrijft dit op.

— Moeders naam? zegt Mr. Wyndham.

— Zij was een... onbekende, zegt Baasje.

En ik lik zijn hand.

— Moeder onbekend, zegt Mr. Wyndham en schrijft het op.

Toen nam hij het papier en las voor:

— Vader onbekend, moeder onbekend, fokker onbekend, datum van geboorte onbekend.

— Je moest hem den Grooten Onbekende noemen, zegt hij.

Wie zal zijn entreegeld betalen?

— Ik, zegt miss Dorothy.

Veertien dagen later gaan wij allen in een trein naar New York; Jimmy Jocks en ik, Nolan in een rookcoupé volgend, en tweeëntwintig van de St. Bernards in hokken en kratten en aan kettingen en koorde. Zulk een geblaf en gehuil heb ik nooit gehoord en toen zij zagen dat ik ook ging, lachten zij tot zij bijna barstten.

— Wat is dat; een circus? zegt de spoorwegman.

Maar mijn hart was er niet bij. Ik had het land erheen te gaan. Ik wist dat ik geen „tentoonstellings-hond”, was zelfs al deden Miss Dorothy en Baasje hun best te zorgen (*Wordt vervolgd*).

Foto C. Steenberg.

HET HUIS „DE OLIPHANT” AAN DE NIEUWE SLUIS NABIJ HEENVLIET, GEBOUWD IN 1592, VOLGENS OVERLEVERING DOOR CORNELIS KOOTWIJK.

dat ik ze niet te schande maakte.

Nog eens het Van Loosen-huis te Enkhuizen.

De heer A. W. Weissman schrijft ons:

De schrijver van het belangwekkende en fraai verluchte artikel over het Snouck van Loosen-huis te Enkhuizen meent, dat in de „Noord-Hollandsche Oudheden” aan dit gebouw meer aandacht had behooren te worden gewijd.

Dit verwijt is echter niet verdiend. Het programma, waarnaar wijlen Van Arkel en ik werkten, dat door wijlen D. C. Meijer Jr. is opgemaakt en dat aan het eerste deel voorafgaat, zegt: „Over het algemeen zijn opgenomen die gebouwen, welke ouder zijn dan het jaar 1700, waarbij echter uitzonderingen zijn toegelaten voor werken der 18e eeuw, die bijzondere kunstwaarde bezitten of als merkwaardige typen vermelding verdienen”.

Het Snouck van Loosen-huis, in 1800 nog geen openbaar gebouw, zou volgens het programma alleen wat zijn gevel betreft voor opnemering in den inventaris in aanmerking hebben moeten komen. Niet zonder moeite gelukte het ons, een kort bezoek in het gebouw te mogen brengen. Wij maakten daarvan gebruik om het een en ander op te teekenen, in het bijzonder omtrent de aanwezige schilderijen, die men ons zeide, dat overeenkomstig testamentaire bepalingen vernietigd zouden worden. Ook ontdekten wij, wie in 1742 het goudleder in de zijkamer had geleverd.

Ik durf dus zeggen, dat de zeer korte tijd, die ons voor het bezichtigen van het inwendige werd gegund, goed besteed is geworden.